

Előfizetési díj:
 Egész évre 8 kor.
 Félévre 4 kor.
 Negyedévre 2 kor.
 Egyes száma ára 20 fill.

Megjelenik minden
szerdán

Telefon szám: 96.

SOMOGYI UJSÁG

Felolvasó szerkesztő és kiadó:

Poór Sándor

Kaposvár,
 Irányi-János-utca 14. sz.
 Itte küldendő a lap szellemi részét
 illető minden közlemény, vala-
 mint az előfizetési pénzek, hirté-
 telek és nyilatkozatok.

Börmentetlen közleményt
 nem fogadunk el. Közlá-
 tokat vissza nem adunk.

MEGYEI ÉS HELYI ÉRDEKŰ VEGYES TARTALMU HETILAP.
 A „KAPOSVÁRI HIVATALNOKOK TÁRSASKÖRE” HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A tanulás szabadsága.

A pécsi kongresszuson szerepelt filozófusok egyes nyilatkozatai igen élénken foglalkoztatják még most is a közvéleményt és ép azért örömmel ragadjuk meg az alkalmat, hogy a budapesti tudományegyetem egyik kiváló tanárának e kérdés felől való nézetét tolmácsoljuk.

Az utolsó években sokat halljuk, hogy egyetemeink törvénybe iktatott két alapköve: az oktatás és a tanulás szabadsága (1848. XIX. t.-c.) a semmitsem tanulás privilégiuma lett. A közvélemény, ha ugyan oktatásügyi kérdésekben nálunk közvéleményről szó lehet. — érélyes rendszabályokat követel, melyek az egyetemi oktatás eredményességét biztosítsák. Időszerű, hogy e kérdéssel foglalkozzunk és pedig elsősorban a tanulás szabadságával, mert az oktatás szabadságát, hála Istennek, még semmiféle terror meg nem rendszabályozhatta.

Amíg az egyetem ép úgy a tudomány műhelye, mint az élet-pályák előkészítő iskolája, amíg a tanár nemcsak ismereteit adja át, hanem a kutatás módszereit is ta-

nitja és a hallgatóságot a tudományos kutatásokba is bevezeti, addig csak nem lehet szó arról, hogy a tanítás szabadsága korlátoztassék. Hiszen éppen a tudományos gondolkodásmód elsajátítása biztosítja az egyetem ifjúságát, hogy az élet-pályák bármelyikén helyt állhat. Csakis ez fogja megvédeni az elmaradástól, ez fogja megjelölni számára az utat, amidőn az élet új helyzetet teremt, új viszonyok elé állítja. Ezt a feladatot csakis az a tanár töltheti be, aki tudományos meggyőződésének nyilvánításában nincs más által, mint az igazság szeretet által korlátozva. Bizonyításra nem szorul tehát, hogy a tanítás szabadságát semmi körülmények között korlátozni nem szabad.

Sokkal több hiva van már annak az iránynak, hogy a tanulás szabadsága korlátozást igényel. A szülők hangosan követelik, hogy a közoktatási kormány vessen véget annak, hogy az egyetemi polgár tetszésén álljon, jár-e előadásra vagy sem. Pedig tudhatnák, hogy a szabadság, visszaélések lehetősége nélkül lehetetlenség. Arra, hogy min-

den egyetemi hallgató tanuljon, nem áll eszköz rendelkezésünkre. Ha elegendő helyiségünk és tanerőnk volna is, hogy minden hallgató előadásra járjon, mit érnék vele, ha olyanokat kényszerítenénk e tantermek látogatására, kik nem akarnak tanulni?! Legfeljebb zavarnák a szorgalmasokat. Ha pedig a gyakorlatra kötelezzük őket, akkor — mint Paulsen tanár mondja — megszűnik a tanítás az igazi tudomány forrásává lenni mert arra, hogy tanulni nem akarókba tudományt gyömoszójának, arra ép legjobb erőink nem fognak vállalkozni. Már pedig a jó tanítá-
 nak legelső követelménye, hogy jó tanárok vezessék azt.

Ugy hiszem bizonyítottam ezekkel, hogy a szabad tanítás korlátozást nem tűr, de igenis ráfér az a szabad tanulásra. Nevezük a tudományok kohóját akár egyetemnek, akár főiskolának, liceumnak vagy szabad iskolának, legyen az akár népakadémia, — oda csak olyanok juthassanak be, akik igazán tanulni akarnak. Szóval ne csak tanítsunk, de vizsgáljuk meg tanításaink eredményét is, mert

T A R G A.

Mea culpa!

Én alkotóm, a végső kiáldásban
 Bünbánó arccal feléd fordulok;
 Ha volt is vétkem, már leveseklettem,
 Erzem a Golgothán megrozkodok...
 Ó, vedd le rólam leújtó kesed,
 Sebzett vállam úgy nyomja a kereszt...

Igas, sokszor látsd ellened lelkem
 Hogy láttam, mily meddő a kiáldalem.
 Szent neved illetlen ajkamra vettem,
 S megingott benned végkép a hitem...
 De szent volt a cél, mit elérni vágytam,
 Nem maradhattam a földnek sarában...

Te adtál szárnyat celligettség lelkemnek,
 Hogy repüljek a szebb jövő felé,
 Hol jószág van csak hire sincs a szennynek...
 S midőn szívem már majdnem fölélt
 A boldogságút, akkor összeszava,
 Szárnyasegetlen hullottam a porba...

Most, hogy tovatűnt szívem legszebb álma...
 És fejemre az ősenek dere szállt...
 Letört ifjúságom ékes virága...
 Látva: minden reményem rommá vált
 Ellened, Uram, már nem harcolok,
 Legyen meg a te szent akaratom...

Én Alkotóm, a porba szitva kérlek,
 Küldjed felém jószágod sugarát:
 Vess véget már a sok-sok szenvedetének,
 Vörös testem ne vonstoljam tovább...
 Becsűss meg, ha vétkeztem ellened,
 És vedd magadhoz fáradt lelkemet.

Vékony Pál.

Levél Hong-Kongból.

— A »Somogyi Ujság« eredeti tárcája —
 Hong-Kong, a S. M. S. Tian fedélzetén.
 Kedves Barátom!

Már majdnem el is felejtettem, hogy
 leveletem egy teljes hónapja várod. Ne
 hargadj, de a folytonos gyakorlatozás, a

mely éjjel sem nyer megszakítást, már
 teljesen elcsigázott. Most is csak azért
 írhatok, mivel egy kisebbfokú baleset történt
 velem, s a hajókorházban fekszem. No, ne
 ijedj meg! Hiszen csak katona dolog az
 egész.

Ott kezdem el ahol elhagytam.

Tudniillik Singapooreban írtam neked
 utoljára, s azóta minden szabadnapon
 készültem az írásra. De megbocsájtsz, ha
 kijelentem a fényképfelvételeimet szaporítom.
 Ugyanis a sárgafaj életéből ellesett dolgo-
 kat megörökítem, s majd — ha lehet, —
 elküldöm neked. Már elküldtem volna
 Makao-ból, de sajnálván, ha elvesznék, s
 úgy beszél, hogy a portugál posta nem
 valami megbízható intézmény. Tehát csak
 várj és tanulj meg, hogy a türelm — bár
 nem mindig — ezuttal szép felvételeket
 terem!

Tehát! Singapooreból elindulva három
 hadihajó — két angol, meg egy francia —
 csatlakozott hozzánk. Ők ugyanis szintén
 Hong-Kongba jöttek. A franciát Patriának,

**Tüdőbetegségek, hurutok, számar-
 köhögés, skrofulozis, Influenza**

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Miathogy értéketlen utánzatokat látnának, kérjen mindenkor
 „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

Sirolin

„Emeli az étvágyat és a testet, megújít
 őt a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárak-
 ban. — Ára évenkénti 4.— korona.

csak akkor fogunk elégedettek lenni, ha látjuk, hogy az általunk elvetett mag nem hullott terméketlen talajra. Vizsgálat, még pedig szigorú vizsgálat nélkül csakis az első pár előkészítő héten át álljon nyitva mindenkinek a tudomány akármelyik forrása, de tovább is csak akkor maradhasson helyén, ha ez az előkészítő munka kárba nem vészett.

Ilyenképpen azután elérjük azt, hogy a szabadtanítás és szabadtanulás igazán ideális magaslatra fog emelkedni hazánkban.

Egyről-másról.

»M-e-h-e-t!« kiáltja a kalauz.

Viszhangzik reá a váltóállító kiáltása: »H-a-l-e-h-e-t.«

A kalauznak volt igaza, mert a vonat tényleg elindult.

Azonban igaza volt a váltóállítóknak is, mert csak elindulni lehetett de menni nem, mivel a váltónál újabb szokáshoz híven a vonat kisiklott.

A gép meg 4—5 kocsi tönkre ment, egy szegény vasutas meghalt, néhányan megsebesültek.

Nyomban szigorú vizsgálatot indítottak, amiből kiderült, hogy »a talpfűk elrothadása volt okozója a kisiklásnak.«

Ezzel azután vége az ügynek, porzót rá. Rendben van minden!

De mit is tegyenek mást?!

A talpfűt kérdőre nem lehet vonni, hogy miért mert elrothadni. De még ha lehetne is, mit sem érne el vele.

Sem fegyháza, sem börtönre nem ítélték egy megrothadt »talpfa.«

Legfeljebb »tüzhadálra«?!

Da ilyen meg nincsen a büntető törvénykönyvben, ilyent nem ismer sem a

»bűnvádi perrendtartás«, sem a »büntető novella.«

A vasut igazgatóság ugyan megteheti, és egy szegény »bakter«-ral végre is hajthatja, ha a nyakába szözza neki 10 fillérért.

De a végrehajtás még így is akadályokba ütközik, mert hát a »talpfa« annyira rothadt már, hogy még a tűs sem fog rajta.

Ilyen módon pusztul a máv.-nak hetenként ötször-hatszor, vasutas, mosdonya, kocsija és isten tudja miye.

Csuda-e hát, hogy a máv. dicső közlekedési vonalain az is megesik, hogy a szeptember hónap földönti árak, még maig sem értek rendeltetésük helyére.

De hogy is értek volna?!

Hiszen ma-holnap nem lesz ami és amibe tovább szállítsa.

Összetörik minden gép, minden kocsi.

Igaz, hogy ez a máv.-nak nem valami nagy baj!

Hiszen van magának gép gyára, tud gépeket sőt még kocsikat is csináltatni. Nem szorul más munkájára. Embereit legalább foglalkoztatja itt, csinál munkát maga magának!

Az meg azután, ha egy-két hitvány utas a karambolba belevesz, nem olyan nagy baj.

Megfizeti a bőre árát a Máv. busdian.

Igaz, hogy pör után.

De ez csak jó, mert a fiskálisok pörből élnek!

Ezeknek is élni kell, hogy fűthessék a nagy adót az államnak, hogy az állam azután jobban fűthesse a vítés ármérséket.

Ha vasuti pusztul oda, az sem olyan égbe kiáltó szerencsétlenség!

Hiszen van ezer ember is, aki alig várja, hogy bejuthasson a vasúthoz.

Amit ígérettel, pénzrel alig tudnak sokszor kitiportatni, azt megcsinálja egy vasuti karambol egész simán.

Lám mennyi haszna van hát a majd mindennapi karamboloknak.

Dolgát kap a máv. gépgyára!

Fizetést kap sok hitvány utas családja az elhunyt börtöntől!

De mert ezért perelni kell, jól keres a fiskális!

A fiskálisoktól jobban fessük a nagy adó, mert van miből fűteni!

Felelhetik a katona tiszti fűtést még sokkal jobban!

Sok új ember bejut a vasúthoz, »ingyen és bérmentve!«

Hát nem elég ennyi borszasztó elöny?!

És ez a rongyos déli vasut meg a többi még sem akarja megtanulni ezt a hasznos, nemsetgazdasági karambolosdát.

No de majd talán később azok is rájönnek!!

Mert hát rőndnek muszáj lőnnny, muszáj bisony!!!

Sapristi.

H I R E K.

— **Kitüntetés.** Inkei József bárónak 6 felseje a király ca. és kir. kamarasságot adományozott.

— **Új postaügynökség.** A kereskedelmi miniszter rendelete folytán a pécsi postaigazgatóság Sand községben postaügynökséget állított fel, amely f. hó 11-én kezdte meg működését, a miháldi m. kir. posta hivatal ellenőrzése alatt. Az új postaügynökséghez tartoznak: Sand, Alsóágazás, Felsőágazás, — Gánna és tuskói-puszták.

— **Saját vigyázatlanságának áldozata.** Ihárosból vesszük a hírt, hogy ott Posits János nevű gazda ember 17 éves Juli nevű leánya f. hó 18-án este tűzet akart a konyhába rakni. De mert a fa vizes volt és csak parázsként égett, felfogta a leány a petróleumos üveget és belőle petróleumot akart önteni az izzó zsarat-nokra; e közben a petroleum fellobbant és a leánynak arcát és kezét összeégette úgy, hogy szegénynek egész életére elcsufította az arcát.

— **Nagy főuri vadászat.** A berzencei nagy facán vadászatok f. hó 14-én értek véget. Dacára a kedvezőtlen időjárásnak,

a két angolt pedig Express-nek és Swallow-nak kivták. Az angolok minden-nap céllovészetet gyakorolnak, amelyen a legénységük kisebb-nagyobb díjakat nyert el. Gondolható irigységünket. Mi is célt lőttünk, de persze minden kereset nélkül.

Kedves Barátom, képzelheted, hogy ez mennyire elkésérített bennünket. S nem is tudom, mire vezetett volna, ha egy váratlan kaland ki nem elégít bennünket. Ugyanis tegnapelőtt az Ulan haladt legazélen a hadihajók által képezett oszlopnak, a part felőli oldalon. Egy kis sziklaöbölben kisebb-fajta kínai dzsunka feküdt horgonyai előtt, s amikor e dzsunkának az »ábrát« megpillantották a négy hatalmas hadihajót, eszeveszten kezdtek szaladgálni fel s alá a parton. Ezt természetesen nagyon gyanús dolog volt a mi másodkapitányuk előtt, aki három csónakot bocsátatott le vízre, s

elegendő löszerrel minden csónakba 16 ember szállt.

Néhány pillanattal később partba ütköztek csónakjaink. s ugyanakkor a francia hajótól is elvált egy csónak, míg az angolok öt csónakjának legénysége ugyan-csak velünk együtt lépett partra.

Képzelheted a dzsunkán levők ijedelmét! Azonnal felhúzták a horgonyaikat és már-már vitorlákat kezdtek bontogatni, hogy majd szépszerével odébb állanak, amikor az angolok tisztje harsány hangon rájuk kiáltott, azok azonnal letettek szökési szándékukról. Ugyancsak nagy bűn nyomhatja a lelküket, — gondoltam, hogy ilyen hamar meg akarnak lépni.

Pár pillanat múlva már ki volt kutatva az egész hajó; a rakomány minősége felül-multa minden várakozásunkat, ugyanis embereket szállított a bárka lelketlen

tulajdonosa. Több mint kétszáz várt még a part egyik mélyedésében elrejtve, s könnyek zápora omlott a szerencsétlenek szeméből, amikor nagynehezen meg tudtuk értetni velük, hogy szabadok, de előbb Hong-Kong-ban elszállítjuk őket, ahonnan aztán hazamehetnek.

Mig mi a foglyok kötelékeit bontogattuk az alatt a bárka kapitányát és legénységét egyszerűen — ósregi tengerészszokás szerint — a vitorlarudakra hústák fel... Azután fenékre lőtték a Swallow-ról a bárkát, s egy félóra múlva nyoma sem volt a rablónak... A foglyoktól — akiknek legnagyobb része japániakból és kínaiakból került ki — vagy száz az Ulan-ra került. Hogy milyen nyomorúságos lehetett azelőtt az életük, azt el sem tudom képzelni, mert az előbb adott konzerv-

Viskovszky János

műkertész

== Kaposvárrott. ==

Ajánlja
dusan
felszerelt

faiskoláját,

magánosoknál parkirozásokat, fásításokat és minden a kertészeti szakmába vágó munkálatokat.

Csokrok és koszorúk a legszebben és legjutányosabb áron készítetnek és szállíttatnak.

Célja jó, szolid és olcsó kiszolgálás.

A közönség szíves megrendeléseit kéri.

jótállván az oltvány faji minőségéről is. Ajánlja róza és egyéb virág-kertészét. Elvállal uradalmaknál és

volt olyan nap, amelyen 4700 drb. többnyire facán került terütekre.

— **Szengáz mérgezés.** Hárosberényből vesszük a hírt, hogy ott dr. Erőss József kör- és járásvoros nyugalomban élő szülei és a náluk levő kis fia kevésbé mult, hogy a szengáz mérgezés áldozatai nem lettek. Ugyanis a szénnel fűtött kályha kurtje valahogy eldugult és a kiömlő gáz a szobába tödült. Az öreg házaspárt és a kis fiút a rögtöni orvosi segély is alig volt képes az életnek visszaadni.

— **Öngyilkosság.** Szakal János surdi szőlőhegyi lakos f. hó 11-én délután be-küldötte feleségét a faluba, ahol sertéseit hízaltta, hogy elessen meg őket. Mikor az asszony hazament, a lakást zárva találta. Mi rosszat sem gyanítva, azt hitte, hogy férje elment hazulról, ő is elment Zakányban lakó vőjéhez; onnét két nap múlva visszament ismét a szőlőbe, de az ajtó ekkor is zárva volt. Ekkor elment Pogány-szentpéteren lakó testvérjéhez és elpanaszolta neki, hogy ötlet férje már négy nap óta kizárta lakasukból. Ötödik nap ismét visszament a lakáshoz, de az ajtó ekkor is zárva volt. Ekkor már gyanus volt neki az eset, bement tehát a községi előjárószághoz és jelentést tett. Az előjárók az ajtót betörték és remélve látták, hogy Szakal János az ágyban feküdt átlótt fejjel és mellette volt egy 9 méteres forgópisztoly, amely életét kioltotta. A hulla szemléből a hatóság megállapította, hogy Szakal János saját kezével vetett véget életének.

— **Öngyilkossági kísérlet** Will Antal csokonyai csizmadia mes'ler, annyira megunt az életét, hogy öngyilkossági szándékkal felakasztotta magát. De szándéka nem sikerült, mert hozzátartozói még ideje korán észrevették, a köteleit elvágták és a halálra szánt embert visszaadták az életnek.

— **Lopás.** A szigetvári mult helvászárón Balázs Sándor volt szigetvári csizmadia mestertől elloptak három pár új csizmát 45 korona értékben. A csendőrkök egy párt megtaláltak Tóth István hencsei lakásánál, de a hiányzó két párt maig is keresik.

— **Dohány lopó.** Nagy pipás ember Ponner György teklafalusi lakos. Legalább erre vall azon cselekedete, hogy Romanecz József szomszédjának szárító pajtájából f. hó 14 én este későn elloptott 22 kilogramm jó leveles szűzdohányt. A csendőrség azon-

ban kinyomozta és a talált dohányt elko-bozta tőle, míg őt magát feljelentette a bíróságnál.

— **Új szivar és cigaretták.** A pénzügyminiszter új szivar és cigarettával örven-dezteti még a dohányzó közönséget, persze jó borsos árért. December hó 1-én ugyanis új szivar és kétféle cigaretták kerül forgá-lomba. A szivar neve a finác köröszőlés szerint „Coronas“, az ára azonban dara-bonként csak potom 70 fillér. A cigaretták közül az egyik „király“ nevet nyert és ára darabonként 4 fillér, míg az aranyozott végű „Coronas“ csak hivány 12 fillérért lesz darabonként vesztegetve Gratulálunk a levegőnek, mert ezután finomabb füstöt fujnak bele.

— **Elhalálozások** Széki Elemér csokonyai, ev. ref. lelkész, egyházmegyei ta-nácsbíró 59 éves korában elhunyt. — Szabó József a nemeske-kistamási ev. ref. egyház 43 évig volt lelkipásztora 77 éves korában elhunyt. Temetése f. hó 19-én volt nemeske-kistamásiában kiterjedt rokonsága, barátai és hivei nagy részvétele mellett. Felette Nagy Lajos esperes mondott remek, megható bucsubeszédet.

— **Akik Amerikában házasodnak.** A kivándorlás a családi élet viszonyainak sok változását vonta maga után. Felszedelőzködtek az emberek: megalapított családok ma-radtak el Isten nevében s a huzavonából nem egyszer sőt régények fejlődtek, va-gyoni viszálkodások pedig sürdün fordultak elő. Mert itthon mással állt össze az asz-szony, gondolván, ugy is itthagya az ura, — a kint lakó ember is költött házasságot; senki sem tartotta számon a családi ügye-ket. Most e zavarok elejtése végett a belügy-miniszter rendeletet adott ki, hogy a kül-töldön élő magyarok családi viszonyaiban beálló változások, amint az idegen hatóság-tól erről értesítés jön, vezetlessenek be itthon az illető anyakönyvébe.

— **A városi képviselőtestületből** tör-vény értelmében kilépni köteles tagok helyett megválasztandó új tagok érdekében, — bár a választás még majd jövő évi január hó 10 körül lesz. — erősen meg-indultak a kortekedések. Az ön jelöltek nagyrésze olyan egyénekből áll, akik a nevük aláírásán kívül alig tudnak írni. Képzettségük a fávágás és házalás nemes mesterségét alig haladja túl. Bizony ideje volna ha a város intelligenciája kissé

utánna nézne a dolognak, mert a képviselőtestület nivója ma is olyan már, amilyen még Kaposvár rt. várossa alakulásakor is furcsa lett volna; hátha még most, az új „szándékosok“ betálatnak kerülni mi lesz akkor?!

— **Okirat hamisító.** Odabasits József nagyatádi lakos vagyonos gazdának szük-sége lévén pénzre, felkérte Balatinecz Fe-renc és Nagy Imre lakostársait, hogy állja-nak neki jót egy váltót. Ezek meg is tet-ték. Mikor azután a váltó lejárt, Odabasits József ahelyett, hogy felkérte volna őket a prolongálásra, egyszerűen ráírta nevüket az új váltóra. Ezt megtudták valahogyan Bala-tinecz Ferenc és Nagy Imre, egy szót sem szözlöttek neki, hanem feljelentették okirat hamisításért. Így azután Odabasits József ellen megindították a büntető eljárást magán okirat hamisítás bűntette miatt.

— **Betörés.** Gyulyás Ferenc dr. kapos-vári lakos, Somogyvármegye kir. tan-felügyelője lakását, addig míg ő az „Erszé-bet-kör“ emlék ünnepén volt nejével, eddig ismeretlen tettesek feltörték és alítólag két arany órát, valamint több értékes holmit eltolvajoltak. A rendőrség megndította az előnyomozatot és a szobaleányt, akinek a lakásban kellett lenni, mert otthon tartoz-kodott a rendőrség az alapos gyanu folytán letartóztatva.

— **Megbízhatlan szolga.** Bertalan József jutai lakos, telkes gazda, elküldötte szolgáját Szabó Jánost, egy borjuval a szomajomi mézáróshoz megahagyván neki, hogy a borjuért járó 70 koronát hozza el. Szabó János a borjuval el is ment, de hogy hol állapodott meg, azt kutatja a csendő-rség, mert sem a szomajomi mézárós nem kapta meg a borjut, sem Bertalan József a 70 koronát. Szabó János meg a borju bizonyára eltévesztették az utat Szomajomba és másfelé mentek el.

— **Leszúrta a bajtársa.** Szabó János 44. gyalogezredbeli ővezető több bajtársával betért a Hatyu-vendéglőbe, Borozgatni kezdtek s ehhez segítőársul ajánlkozott a vendéglő egyik kiszolgáló-lánya. A vitézek szívesen látták a lányt s bizalmaskodni kezdtek vele. Mikor azonban a lány a bizalmaskodás ellen tiltakozott, a kissé már kapatos Szabó durván rátámadt s leszúrással fenyegette. A helyzet kezdett komolylyá lenni s a vendéglő tulajdonosa elküldött a honvéd-laktanyába a készülségért. Pár pillanat múlva megjelent egy kaplár vezetésével a szuronyos készülség s el akarta Szabót vinni. A részeg ember ellenszegült a katonáknak, nem akart felszólításuknak engedni, mire a készülség vezetője szuronyt szerezett s a fiatal ővezetőt kereszttűl szúrták. A legény igen súlyos sebeket kapott s bár Gara dr. ezredorvost nyomban oda-hívták s az rögtöni segélyt is nyújtott, azután beszállította a Szántó laktanya maródi-szobájába. Állapota életveszélyes.

— **A Balatonvidék élelmézése.** A Balatoni Szövetség igazgató választmányi üléseben indítvány kapcsán tárgyaltak újból ezt a Balatonvidék fejlesztésére oly fontos kérdést és a betervezett indítványt a vá-lasztmány elfogadta. Elhatározták, hogy a szövetség köriratot fog intézni a balatoni községekhez és furdótelepekhez, ahol még fogasztó és értékesítő szövetekezt nincs, ott buzgolkodjanak ilyen szövetekezt felállí-

hushoz csak hosszas biztatás után mertek hozzányulni.

Különben is nem a foglyokról akarok most írni, hanem az engem ért balesetről. Makaoba érve, az angol hadihajók előre siettek, hogy Hong-Kongban jó helyen kiköthessenek. Az Ulan is utánok s etett, s már utközbén, amikor az árbocra másztam jelezni, rosszul kezdtem magamat érezni, szédülés vett rajtam erőt. De azt hittem, hogy tengeri betegséget kapok pedig sokkal komolyabb bajom lehetett. Amikor már félig felértem, alulról az egyik bootsmann felkiáltott hozzám, s én abban a pillanatban elvesztettem az egyensúlyt. Szerencsére nem voltam még magasan, s így „csak“ — szerencsére — a bal karom ficamodott ki (tehát lehet írnom).

Azért — a szenvedett fájdalomtól eltekintve — meglehetősen boldognak érzem magamat amennyiben a hajóorvos azt mondta, hogy két hónapig nem gyógyulok meg csakhogy akkorra már Jokohamában gyönyörködöm a Fuziyama-hegy hatalmas erdőiben, — de csak innen messziről!...

Most pedig zárom soraimat. Mellettekel küldök — kívánságodra — egy sorozat új hong-kongi és egy sorozat kínai bélyeget. Lakjal jól vele!

Ölel barátod:

Ernő.

(Köszl: HORVÁTH REZSŐ.)

ENERGIN
EGY EGÉSZ DOBOZ ÁRA 2.50 K.

Kapható a gyógyszerárakban, de biztosan az
ENERGIN VÁLLALATNÁL PÉCSETT,
mely 6 dobozt bérmentesen szállít.

Leghathatósabb és legizletesebb hízoló és vértisztító szer!

Szamos előkelő orvostanár és szaktekintély által kitűnő eredményeivel kipróbálva.

Gyermekeknel: Siettet a járást és fogzást, eloszlatja a mirigyeket és az ótvart — biztosítja a csontok és izmok ép fejlődését — javítja és rendezi az emésztést.

Felnötteknél: Utólerhetetlen vérképző, gyengélkedőknél erősítő és mirigy-ozslató szer — mellbajosoknál megszünteti az izsádat és elősegíti a gyógyulást.

tásán: Ez ügyből kifolyólag a szövetség megkeresést fog intézni az O. M. G. E. hez, a Magyar Gazdasszövetség és a Hungaria központjához, hogy a kérdés kivitelezésében a rendelkezésükre álló eszközökkel a Balaton szövetséget támogassák. Kétségtelen, hogy Balatonvidék élelmiszer-drágaságát csakis célzerű és másutt is bevált intézkedésekkel lehet megszüntetni.

— **Húznak a vadludak.** Messze, magas Litvánia ködös területén jéggel takaróhatnak már a tavak. A hideg levegőben nagy gárogással feltetszenek már az őrési V betűk, lengyel nádasok hatalmas madarainak a vadludaknak hatalmas farkai. Az elhagyott szülőföld bokrétság nádtengere helyett erre, mifelénk keresnek újat a tapasztalt öreg gunárok és az ostoba, fiatal vadludak. Gágógó bugasuk kellemesen hangzik a vadászemberek fülenek, kik ha így városban élnék nem férhetnek ugyan a magasban repülő vízi madarakhoz, hanem azért mégis jól esik a hangukat is hallani az éjszaka fekete egéből. A Balaton nádasának nyáron át is vannak vadludai, de így ősz idején még inkább megnövekedik a számuk azokéval, amelyek nyáron át főtt éjszaka tanyáztak.

— **Kaposvár hordárai.** Csaknem más fél esztendő óta hozta-onna után végre tényleg vannak Kaposvárnak hordárai. A hordár-szabályrendelet a bérslókat (hordárok) számát 5-ben állapította meg, egyelőre azonban csak 4 szolgálattész ember teszi fejére a számozott, hordárfeliratu vörös sapkát. Ez a négy ember: Bencs Ferenc, Béres Ferenc, Horváth György és Szabó György, akik az iparengedélyt már meg is apták s mihelyt a vörös sapkájuk is megérkezik: elfoglalják a rendőrség által kijelölt helyeket.

— **Tiszteled a kort.** Nem sokat tördött ezzel a sokeresztendő s intéssel Jelic Vendel lakócsai legény. Különösen, ha kissé berugott. Vasárnap este is így járt a közeli Darány községben, ahonét hazafelé igyekezvén, betért Steiner Mór lakócsai korcsmájába s ok nélkül belekötött egy 70 éves öregemberbe, Veriga Lukácsba, akit előbb sértegetni kezdett, majd durván megtámadta, kést rántott rá s védtelen öregembert össze szurkálta. Kerekes Pál dr. orvos nyújtott az öregnek első segélyt s lakására szállította. A garázda legényt feljelentették.

— **Gyújtogató kislányok.** Kadarkutáról írják, hogy a közeli Bárd községben tegnap leégett Kiss Sándor és Szerencsés Béni háza. A vizsgálat megállapította, hogy Szerencsés házat kislányai gyújtották fel játékszobában s az égő szikrák Kiss Sándor házat is felgyújtották.

— **A szivarvég.** Egyik lapársunk megemlíti, hogy városának egy jószívű polgára, ki szíveskedve dohányzó, 5 év leforgása alatt 92 kiló szivarvégel gyűjtött össze s azt az agg hónapokéadásra küldötte meg.

— **A balatonvidéki vasutnál.** Sok panasz hangzott el a vasut építéskor. Legutóbb is egyik veszprémi lapársunk azt írja, hogy a balatonparti vasut egyik vállalkozója 21 mezőúti munkást csalt oda pár héttel ezelőtti dús fizetés, megfelelő lakás és tűzifa ígérete mellett. A munkások odaérkeztek, munkába álltak, azonban nem kaptak tisztességes lakást és az ígért tűzifa is elmaradt. Közben le-sett a hó s a hiányos öltözködő szegény emberek dolgozni nem tudtak fizetést nem kaptak s ahhoz voltak közel, hogy vagy megfagynak vagy éhen pusztulnak. A vállalkozó azzal biztatta őket, hogy várjanak míg elolvad a hó. Ez azonban bizonytalan terminus lévén a munkások türelme elfogyott és elbocsátásukat kérték. Kaptak néhány garast, és jogosan megillető díjak egy részét levonták és aztán mehetek a szélének. A szerencsétlen, becsapott emberek bementek Veszprémbe s a rendőrséghez

fordultak házasszállításuk érdekében. A rendőrkapitány megkönyörült rajtuk, lakást és élelmet adott nekik és másnap huszonegy becsületes, jóra való munkás közt utlevéllel ment haza. Azt írja a lap, hogy jó volna már az ilyenféle egyéneknek a körmére koppantani és a hatóságoknak különösen pedig csendőrsőkönek figyelemmel kísérni a munkásviszonyokat, gondoskodni arról, hogy ne a félrevezetett munkások, hanem az őket kizsákmányoló munkaadók legyenek toloncolva. Annyi bizonyos, hogy az ilyen esetek sem az államnak, sem a társadalomnak nem válnak hasznára.

GSARNOK

Divatos hibák az újságokban.

Kibőngészte: Egy figyelmes olvasó.

A lapokban sajnos, sok tudatlanságot követnek el akárhányszor olyan újságírók, akik nagyra vannak magukkal, de nem lehetnek nagyra tudásukkal.

Nemcsak a geográfia, hanem sok egyéb más terén történnek mulatságos és kevésbé mulatságos tévedések. Felkésítve tudatlansággal, megtoldva lustasággal jóravolt restséggel; mert kis gondolkodás és utánjárás mellett ez nem történne meg.

Valahányszor valami orosz dologról számolnak be a lapok, az újságírók, mondhatni, mindannyiszor tévednek az orosz szavak és tulajdonnevek helyesírásában. Oroszul igaz, hogy nem tudhat mindenki (alig egy kető tud,) azonban orosz dolgokban sem szabad a nyakát kitékerni a magyar írásmódnak.

Állandó az az eset, hogy a »v« végű orosz szavakat újságaink »ff«-el írják. Pedig uraim, üssék fel a magyar nyelvtant, abban világosan benne van, hogy az idegen tulajdonneveket úgy kell leírni, ahogyan azt az illető nép kiejti, feltéve, hogy az idegen nyelv nem a latin betűket használja. Az orosz nem használja a latin betűket, tehát nem Lermontoffot írunk, hanem Lermontovot. Ép így nem D Agreneff, hanem D Agrenev, nem Mentschikoff sem pedig Mentschikow, hanem Mencsikov stb.

Ebből a helyesírási tudatlanságból mulatságos helyzetek is keletkezhetnek, ha az ember egy elbeszélés címe alatt ilyet olvas: Irta: Tschirikoff. Oroszból fordította: N. N.

Nesze neked oroszból fordító! Tettenért fordító az ilyen. Mert némethől fordított a lelkem, melyen az orosz eredetinek szaga nem érzik.

A helyesírás, — semmi más — árulta el. Nem Tschirikoff az illető író hanem Csirikov.

Ugyanis újságjaink egy másik hibája, mely az előbbi szabályon alapul az, hogy cs-t tseh-nak írják némethen a cs-t másképp nem lehet kiírni, ha tehát jó némethnek kell, hogy jó legyen a magyarnak is. Pedig máshova Buda! Tessék a kiejtés szerint írni, amelyben nincsen tseh Persze a szerencsétlen némethől fordító oroszoknak nem jut eszébe az, hogy míg a német írásnak abc-jéből, de még nyelvéből is hiányzik a cs, a magyar egész oroszosan ki tudja ejteni, no meg le is írni alkalomadtával.

Harmadik árulója a figyelmen fordítóknak a kettős w. Oroszban ilyesmi nincsen, hanem csupán az egyszerű v. betű. A magyarban még annál kevésbé van kivéve a nemesi neveket. oda is a német vitte bele. Példa reá e név: Lwoff Lyvov az uraszkáim, Lyvov! Csak a német írja úgy és ejti ki oly keményen. Csak a német bőfőjét ff-eket, mert úgy látszik az orosz szót nem képes másképp kiejteni. A magyar ellenben képes, csak a karnia kell.

Mikor a híres Szlavjanszkiek itt voltak, szép dolgokat lehetett olvasni róluk.

Peldán az egyik fővárosi napilap megemlékezett Szlavjanszki elhalt leányáról, aki az előbbi magyarországi köruton még itt járt. És így írta nevét: Nadina. Nagyija az kérem. Magyarul: Remény. Az oroszban a Hit, Remény, Szeretet női keresztnévek is egyszermind, oroszul: Vjera, Nagyija, Lyubov. (Valahogyan ne tessék Luboff-nak írni, vagy olvasni).

Ezek a gyakori hibák. Egészben véve egyszerű dolgok s még sem tanulják meg ezt sem.

Egyébként nemcsak az orosz szavak és tulajdonnevek kiírásánál tapasztalható a tudatlanság; másutt is akad bőven. Ismeretes mennyi badarságot írnak össze a riporterek, ha a khatolikus egyházi ceremóniákról kell tudósítást írniok; mennyire összehajigálják az infulákat, a főpapi süvegeket, egyházi ruhákat, miséket, áldásokat, imákat, hogy gyakorlott ócsák legyen az, aki ki tud gabalyodni a halmazból.

Az újságírók, de az írók is erősen dörgölnek a magyar nyelvet. Talán csiszolni akarják? Gyönyörű germanizmusok virulnak e mezőkön. A német üzleti nyelv hatása meg most is megérzik magyar nyelvű üzleti nyelvünkön. Innen kerülhetek át az írásokba az alábbi szóvirágokhoz hasonló kifejezések: A dolog még lesz csinalva... El voltam utazva... Fel voltam dagadva... A csomag el lett küldve...

Elsőrendű magyarság ez is: Kossuth-lakoma. Bűnös Budapesti (De régi dolgok ezek. Király Pál valaha szépen értekezett róluk. Elfeleltük s a rosszat megazoktuk. Csak azért hoztam fel, mert nemrég olvastam az elsőt a lapokban, a másikat egy újabb könyv címlapján).

Egy szellemes írónknak az »Új Idők« egyik idei számában így írta: »Vera jól megnézte őt magának... Kérem, hát lehet valakit másnak is megnézni? Kar, hogy nem folytatta tovább... és leült magának...«

Tót ember beszélhet így, de magyar írónak nem szabad így írnia. Valamint így sem: X. Y. író nekem istenadta mester, (Új Idők) mert akkor kitől tanuljon az ember, ha írónktól nem lehet?

Egyes írók újabban nagyon is franciáskodnak.

Régen, de még most is a magyar íráskorba bele szoktak szurni latin szavakat, latin idézeteket. Ennek azonban meg van az oka. Sokáig latinul beszéltek a magyarok, szinte vérebén van a latin szó, a latin közmondás. A magyar nyelv régebbi és újabb hiányait pótolják és pótolták vele. Hiszen a terminus technicusok mi másra valók? A francia szavakkal és kifejezésekkel bizonyos mértékig szintén így vagyunk, de csak ott, ahol van oka, de van határa is.

A mai modern művészeti áramlatok bölcsője Franciaország, miért is természetes, hogy a műkifejezések ott keletkeztek. Így érthető, ha: plein air, valeur, interieur, l'art pour l'art stb. szavakat használjuk, de az már helytelen dolog, ha nyakrafőre franciáskodik valaki. Akár kell, akár nem, mindegy! Az írás főleg a tárcs novella, csak úgy elegáns és előkelő. Persze, persze! Hiszen a magyar ember mindig: gaviell volt. De volt belőle valaha-háza?

Befejezem, amit megakartam írni. Borítékba teszem s küldöm a postára, azután ragyujtok egy cigarettára s miközben látom, hogy »barna köd tapad ablakomra« és nézem, vagy talán hallom (nem tudom melyik a kettő közül) mint köztől odakünn a lilaszínű hebehurgya tavaszi szél, csak azt sajnálom, miért pincsen itt a hajnal, mely oly sötét, — mintha az éjszaka faradt volna szürkültette.

Igy a »tableaux« elegáns lenne. Kar, hogy nem tudom franciául befejezni. Mert így volna ez »stylserű« eme eszmefuttatásomhoz.

Nyiltér.*)**Kérelem a zongorajátszókhöz.**

„A magyar nemzeti zene műformáit és sajátságait szándékozom megírni és ezért hazafias tisztelettel felkérem a zongorajátszók közül azokat, kik *cigányos mód*ban vagy *naturalista-módon* játszanak, hogy a magyar nóták játékmódját, zamatát, szenvedélyes karakterét ne hagyják elveszni elrejtve az ismeretlenség homályában, hanem *akár kótába foglalva, akár az általuk használt magyaros futamokat, átmeneteket stb. ismertelve* örökítsék meg. Ha más népek nemzeti zenéje oly sajátságosakat tüntet

E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

fel, ami faji karakterüket büszkeséggel tölti el, a magyar is joggal követelheti, hogy zenéjét, a délibabos rónák csapongó, sirva vigadó nótáit, a magyar lassu és friss csárdás játékmódjának nemzeti jellegét egész Európával elismertessük és az utókor számára megmentsük Kéziratokat, kótatkat vagy szívessegből átengedett saját szerzeményeket méltóztassék címre (Erdős Tivadar tanár, Besztercebánya) küldeni. Hisz minden városnak megvan a maga nótaköltője és cigánya, aki a dalt megzenésíti. Ne hagyjuk elveszni nemzeti kincseinket! Gyűjtőknek megküldöm viszonzásul: „*Új és briliáns zenei hatások a zongorajátékban*“ című népszerűen megírt és hangjegymintákkal ellátott művet.

Nyomdai munkákat

jutányos áron készít

Hagelman Károly

könyvnyomdája

Kaposvár.

Lengyeltótihoz közel fekvő „Baráti“-szőlőhegyen

egy teljesen ujonnan épült háznagy földdel, szőlővel és gyümölcsösökkel szabad kézből családi körülmények miatt **azonnal eladó.**

Bővebb felvilágosítást nyújt:

HORVÁTH PÁL tulajdonos

Baráti-szőlőhegy.

Levélcím: **HORVÁTH PÁL** Lengyeltóti poste rest.

Tudakozódni a lengyeltóti-i állomásfőnök urnál is lehet.

Egy megbízható, a konyha-kertészetben és gyümölcs-tenyésztésben szakavatott

kertészt

évi fizetésre elfogad a
Mezőgazdasági ipar-részvénytársaság kaposvári bérlete.

Teljesen kipróbált,

minden tekintetben kifogástalan használt IV-es számú „YOST“-írógépet, utolsóelőtti modellünk, ajánljuk 300 koronáért, esetleg részletfizetésre is. Új, X-es számú gépünk ára 600 kor. 5% pénztári engedmény.

A „YOST“-írógép nem szalagos gép,

minek következtében írásának tisztaságát más gép utol nem érte. Mindkét gépet bemutatjuk az ország bármely részében vételkötelezettség nélkül. Bővebbet

„YOST“ írógép r.-t. Budapest, VII., Erzsébet-körut 9-II. (New-York palota.)

Káldor M. igazgató.

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVÍZ

KITÜNŐ HATÁSU YESE- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL.

Szénsavdus, kellemes, savanykás ízű, vasmentesített,

rendkívül üdítő asztali viz.

Üdít, gyógyít. Orvosiilag ajánlja.

Ivógymódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és tövénköpződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buzaiási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdön.

4 miniszteri jóváhagyás.

1. A berlini földm. miniszter úrtól 1906. február 20.
2. A kopenhágai belügyminiszter úrtól 1906. december 20.
3. A hesseni nagyhercegségnek a belügy-miniszter úrtól 1907. május 13.
4. A berlini földm. miniszter úrtól 1907. október 15.

„RATIN“

mint legbiztosabb

egér- és patkányirtó-szer

van elismerve. — Több külföldi polgári és katonai hatóságok elismerése.

1 adag patkánybacillus 3.— kor.
1 „ egérbacillus 1.80 „

➡ Prospektus kívánatra ingyen. ➡

Nagyobb területen az irtást garanciával elvállalja

„RATIN“ bakteriológiai laborató-rész-vénytársaság magyarországi vezérképviselője és egyedárusa

HAAN BÉLA

BUDAPEST,

VII. ker., Rottenbiller-utca 26/24.

Szépitő-kurát

végezhet mindenki odahaza,
ha egy dr. JUTASSY-féle készletet beszerez.

Ilyenek:

Bőrápoló-készlet a normális, ép, tiszta arc bőr szépségének ápolására és megőrzésére; száraz, sümörös, durva, hamló, fészülő, viszkető, hervadó bőrre; ráncok és libabőr ellen.

Bőrgyógyító-készlet fényes, zairos, pórusos, atkás (mitesszerek), pattanásos (vimmerlis), eres, vörös arc, vörös orr, vörös kéz, fagyási foltok és izzadás ellen.

Bőrtisztító-készlet elszárgult, lebarnult, napsütött arcok fehéritésére, szeplő és májfolt ellen.

Bőrhámlasztó-készlet lencsefoltok, tag pórusok, pattanásnyomok, rózsapattanás (rosacea), bőrkeményedés, borvirág, himlőhely és sebhely ellen.

Hajgyógyító-készlet hajkorpa, hajhullás ellen és a kopaszodás meggátolására.

E készletek föl vanna szereelve a megfelelő szappannal, a szükséges kozmetikai eszközökkel és szerekkel, melyeknek biztos hatását 1892 óta ezer és ezer arcon tapasztaltuk és a melyeknek ártalmatlanságáról az intézet főorvosa Jutassy József dr. kozmetikus bőrgyógyász, egészségtanár kezkesedik, kinek receptjei szerint a szerek készülnek. A ki-mérető használati utasítás alapján mindenki sikerrel kezelheti önmagát azon szépség-hibája ellen, melynek megfelelő készletet beszerez. Jutassy dr. „Szépségápolás“ című könyve minden készlethez mellékelve van.

Minden egyes készlet ára 5 korona.

Készíti és elárusítja személyesen vagy posta útján a

Kozmetikai Gyógyintézet elárusító osztálya

Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 4. I. emelet.

Kapható vagy megrendelhető az intézetnél kívül minden gyógyszerárban — Főraktár: Török József gyógyszerár Budapest, VI. kerület, Király-utca 12. szám.

Pollitzer Sérvambulatorium.

Nyilvános orvosi rendelő intézet sérvbajosok, ferdénőttek és amputáltak részére.

Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 8. (Félemlét)

Az intézet szakorvosa bárkinek teljesen díjtalanul rendelkezésére áll. Az orvosi vizsgálat igénybe vétele vásárlásra nem kötelez.

Orvosi ellenőrzés, mérsékelt árak.

== Egyéni speciális kezelés. ==

Szabadalmazott sérvkötők már 5 koronától feljebb. Vidéki rendelések az intézet szakorvosa által lelkismeretesen felülvizsgálatnak a pontosan és legnagyobb titoktartás mellett eszközöltetnek. Higiénikus cikkek a legfinomabb minőségben, orvosilag ajánlva és sterilizálva. Fejtétlenül megbízhatók. Tucatonta kény 2—16 koronáig.

Ugyanott Jelent meg „Az ember egészsége“ című orvosi mű, mely kizárólag a sérvbajjal, annak ellenszereivel foglalkozik. E munkát bárkinek díjtalanul és zárt borítékban küldi meg az intézet igazgatója.

15—52

≡ Gazdáknál, ≡
uradalmakban
jól bevezetett

képviselőt

keres

elsőrangú, nagy erőtakarmánygyár.

Megkeresések, referenciákkal együtt,
„Takarmány 16290“ sz. a.

Schwarz József

hirdetési irodájába.

BUDAPEST, Andrassy-ut 7.

intézendők.

Stock Cognac Medicinal

szavatolt valódi borpárlat

CAMIS és STOCK

gőzpárelőtelepéből

BARKOLA.

Cognac gőzfőzde állandó hivatalos
vegyl ellenőrzés alatt.

Kapható minden jobb üzletben.